

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för husdjurens
miljö och hälsa

Att kontrollera kontrollen – vilken effekt har FVO:S arbete?

Lotta Berg, SLU Skara

Food Safety - From the Farm to the Fork

EU kontor för livsmedels- och veterinärfrågor

- Har till uppgift att arbeta för effektiva kontrollsystem (livsmedel, djurhälsa, djurskydd, växthälsa).
- Kontrollerar att EU-bestämmelserna om livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet, veterinärlagstiftning och växtskyddsregler följs inom EU (och i 3:e land inför export).
- -genom att kontrollera hur medlemsstaterna sköter sig.

SYSTEMREVISION

FVO-kontoret

- Beläget i Grange, Irland
- 80-tal anställda inspektörer, specialiserade inom olika områden. (Mest livsmedelssäkerhet.)
- Besöker medlemsstaterna enligt ett bestämt schema (riskbaserat)
- Alltid minst två inspektörer som reser tillsammans.
- Därtill en "national expert" samt tolkar.
- En standardinspektion tar c:a 5-7 dagar.

Syftet med inspektionerna ("audits")

- Kontrollera hur medlemsstaterna sköter sig med avseende på
 - införlivande av EUs direktiv,
 - efterlevnaden av nationellt regelverk inklusive direktiv,
 - efterlevnaden av EU-förordningar (t.ex. hygienpaketet),
 - uppbyggnaden av kontrollsystemet på nationell nivå,
 - inrapportering till EU,
 - hur kontrollen genomförs i praktiken,
 - vilka åtgärder som vidtas för att uppnå regelefterlevnad.
- Skriver sedan en officiell rapport, som kan läsas av alla.

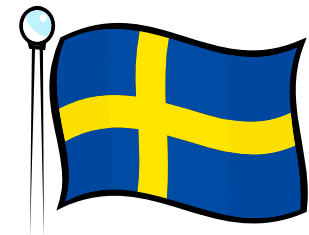
Syftet är inte...

- Att “sätta dit” enskilda djurhållare (eller ens regioner) – dessa är alltid anonyma i rapporterna

➔ De brister som påvisas faller tillbaka på de ansvariga myndigheterna, som t.ex. inte påvisat bristerna eller inte vidtagit adekvata åtgärder...

“Country Profile”

- En beskrivning av kontrollsystemet inom FVOs områden för en viss medlemsstat, som FVO har sammanställt tidigare. Beskriver vilka behöriga myndigheter som finns på de olika nivåerna (CA, CCA), hur det nationella regelverket ser ut, och så vidare. Även information om tidigare FVO-inspektioner.

“General review”

General review görs i syfte att uppdatera “country profiles” och att utvärdera de generella framsteg som gjorts mot bakgrund av tidigare FVO-inspektioner.

"Fact-finding" missions

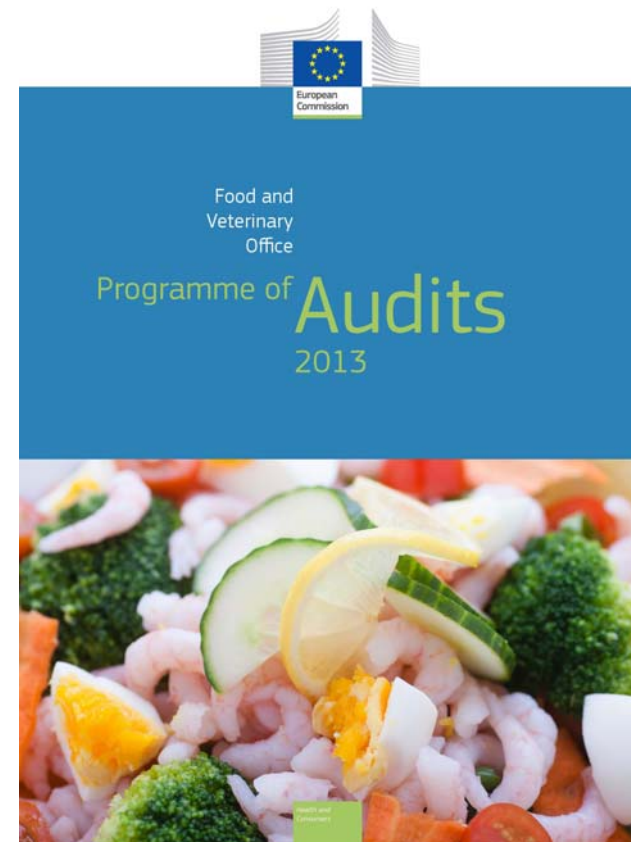
- Syftar till att identifiera "best practice", dvs väl fungerande system, med fokus på regionala skillnader och problem.
- Syftar till att åstadkomma konkreta förbättringar.

Hur går det till?

– en FVO-inspektion i praktiken

- FVO planerar sina inspektioner ett år i taget, men ändringar kan ibland göras med kort varsel.
- Den centrala behöriga myndigheten (SJV, SLV etc) förväntas ta ansvar och börja planera.
- Av programmet framgår vad inspektionen skall fokusera på.

Svenskt exempel - djurskydd

- Tidpunkt för inspektionen läggs fast några månader i förväg.
- Ansvarig central myndighet (SJV) sätter ihop en arbetsgrupp med handläggare, jurist och assistent.
- Ungefär 5 veckor före inspektionen kommer detaljerad info från FVO om var man vill göra inspektionen (län), och vilken typ av objekt man vill se.
- SJV får sedan plocka fram listor...

Svenskt exempel - djurskydd

Själva inspektionen:

- Inledande möte hos SJV
- Gårdsbesök/motsv. och besök hos resp. länsstyrelse
- Dito
- Dito
- Avslutande möte hos SJV.

Svenskt exempel - djurskydd

Gårdsbesök

- Djurskyddsinspektör, länsveterinär, sakkunnig handläggare (+ djurskyddsinspektör) från SJV
- Chaufför, tolkar...

- Den lokala djurskyddsinspektören förväntas genomföra en normal inspektion, "som vanligt". Även skriva rapport.
- FVO-inspektörerna iakttar och ställer ibland frågor.

Rapport efter FVO-inspektion

- FVO skriver utkast på engelska, blir sedan översatt till svenska.
- Därefter: SJV får lämna kommentarer.
- Ev. begäran från SJV till länsstyrelserna om info angående vidtagna åtgärder i besökta besättningar.
- Slutlig rapport publiceras av FVO
- Därefter ska SJV lämna åtgärdsplan till FVO. Även denna publiceras på Internet.

Ur de inspekterades perspektiv

- Man har inte rätt att vägra ta emot inspektionen
- Alla myndigheter förutsätts ha pappren i ordning eller kunna släppa allt annat för att plocka fram de handlingar som efterfrågas.
- Var och en skäms för sig – d.v.s. den som brustit är ansvarig, men syftet är att se hur kontrollmyndigheterna sköter sig.

- Inte så dramatiskt...

Massmedia

- Kommunikationen myndigheter emellan inför en FVO-inspektion är offentlig, och kan plockas upp (inte minst av lokala medier).
- Myndigheterna får vara beredda på att ställa upp på intervjuer o.dyl., men djurhållarna har ingen sådan skyldighet.

“Tentamen som inlärningsstillfälle...”

- FVO-inspektörerna är duktiga – man skall inte ens fundera på att försöka dölja något.
- Man behöver å andra sidan inte oombedd prata ihjäl dem (“Do not volunteer information”).
- FVO-inspektioner tydliggör brister i medlemsstaternas organisation.

Men vad leder det till??

Ett stöd i myndigheternas kvalitetsarbete – viktigt för rättssäkerheten gentemot djurhållarna.

- Överflyttningen av djurskyddskontrollen från kommunerna till länsstyrelsen bottnar bl.a. i just påpekanden efter FVO-inspektioner.
- Ändringar i nationella föreskrifter.
- Olika myndigheter blir tydligare i ansvarsfördelningen.
- Bättre dokumentation, färre ”surdegar”, dvs djurskyddsfall i långbänk.
- Vad kräver kontrollförordningen? – kontrollfrekvenser, riskbaserat, val av kontrollobjekt...

Tillräckliga resurser till myndigheterna

Forts. Men vad leder det till??

- FVO har inte så mycket påtryckningsmedel...

- Standardiserade tolkningar av direktiven – samsyn!
- De lokala myndigheterna kan inte se mellan fingrarna...
- Behov av bättre /tydligare lagstiftning kan identifieras.

- Mer rådgivande/stödjande funktion framöver??

FVO-inspektioner i andra länder...

Registerkvalitet? Trovärdighet i myndigheternas rapportering? Kompetens hos kontrollpersonalen? Adekvata sanktioner?

Centrala myndigheters intresse av att regelverket följs? Nationella tolkningar av direktiv? Sanktioner? Tvärvillkor?

Tack för uppmärksamheten!

